

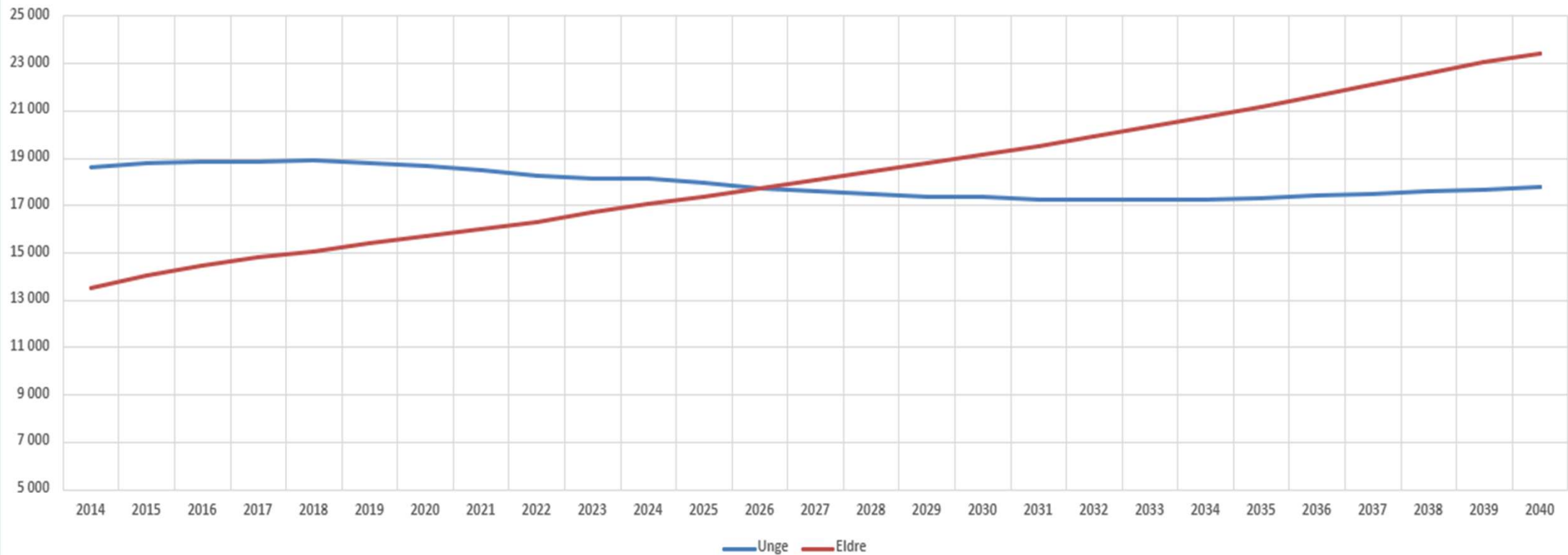
Kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-28

Råd for personer med nedsatt funksjonsevne, 14. november 2024

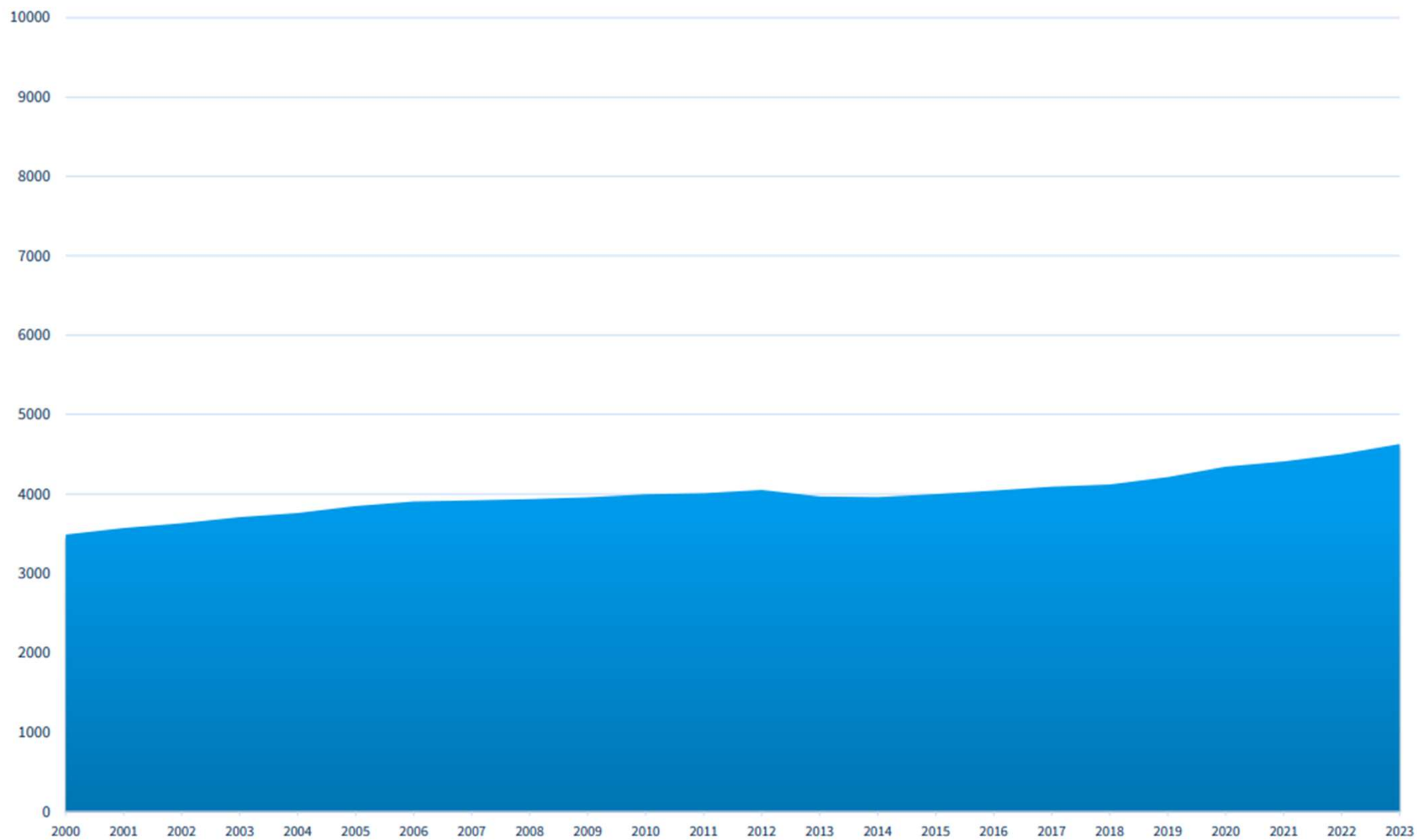
Unge 0-15 år vs eldre 67+, MMM-alternativet

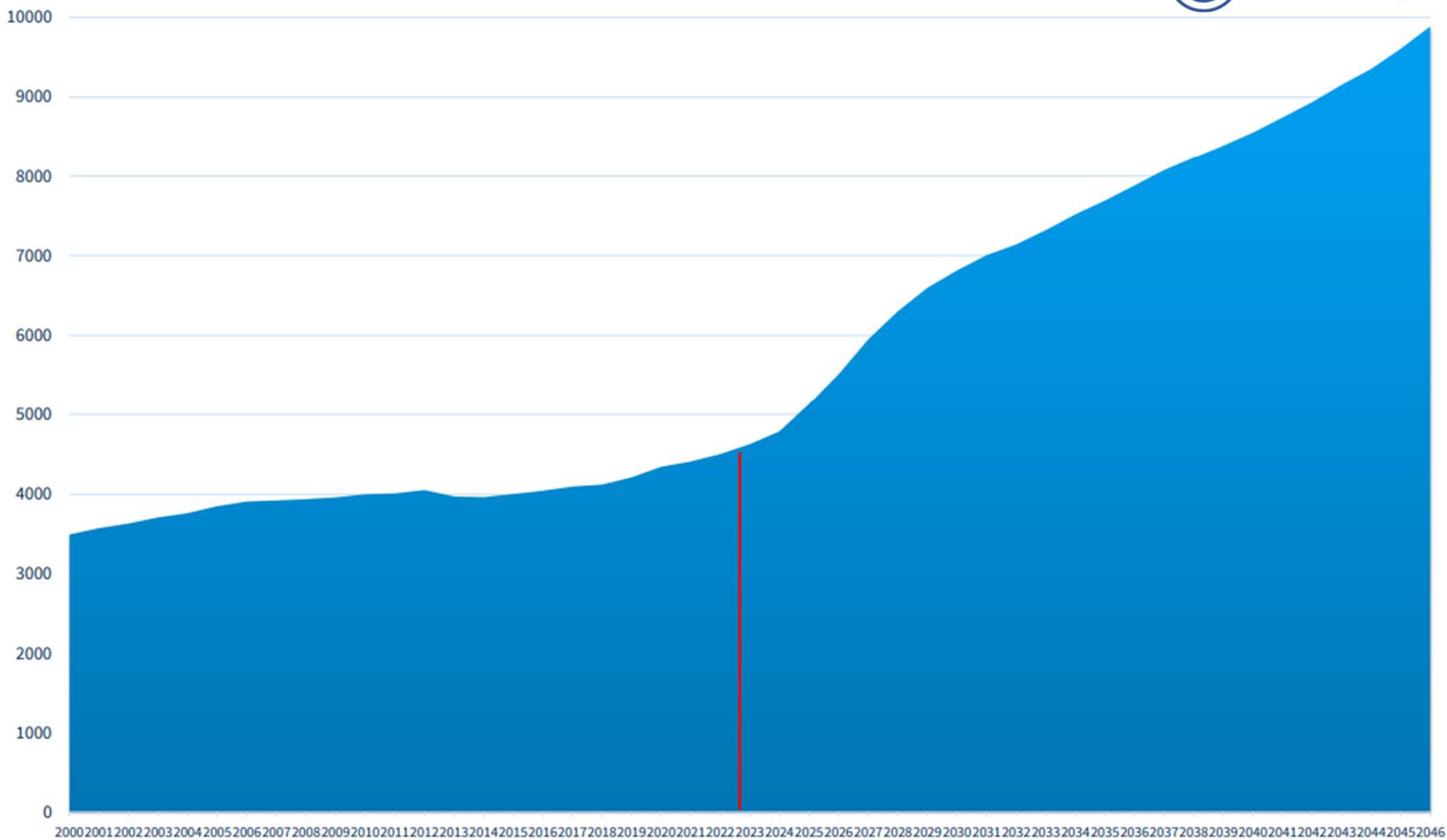
Blå linje: Innbyggere i alderen 0-15 år

Rød linje: Innbyggere i alderen 67 år og eldre

Antall innbyggere 80+ i Drammen

Antall innbygger 80 + i Drammen

BEVAR
SKOLENE
P M M

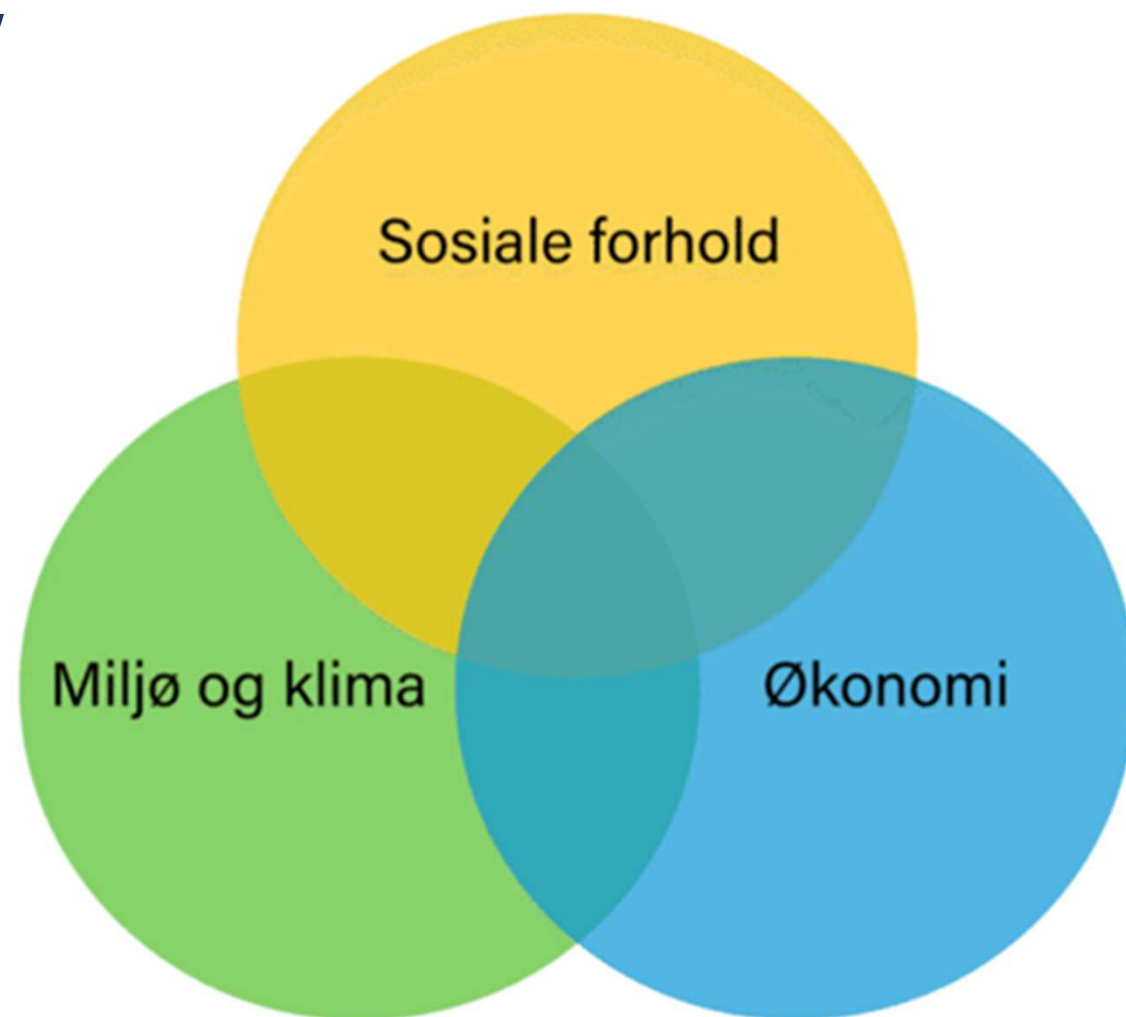

Kommunelovens krav

- §14-1 Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Nytt inntektssystem

- Endringer i inntektssystemet gir Drammen kommune rundt 130 millioner kroner i ekstra inntekter.
- Dette er sårt tiltrengte midler, men dette er kun med på å dekke noe av den langvarige underfinansieringen av kommunesektoren.
- Endringene i inntektssystemet løser på ingen måte Drammen kommunes økonomiske utfordringer, og behovet for omstilling i egen drift er i realiteten det samme som før.

Krever et mer rettferdig inntektssystem

Ekstra penger til kommunene

- Regjeringen foreslo fredag 1. november å gi en ekstrabevilgning til kommunene på 4,3 milliarder kroner i 2024 og 2025.
- Denne beskjeden kom etter at kommunedirektøren hadde avsluttet arbeidet med tallene, så det er ikke alle tallene som står i forslaget som presenteres i dag, som er gyldige lenger.
- Midlene tilføres kommunene som ekstra rammetilskudd med likt beløp per innbygger.
- For Drammen kommune utgjør dette om lag 81 millioner kroner i året.
- Basert på regjeringens signaler er det lagt til grunn at bevilgningene videreføres utover 2025.
- I tillegg økes rammetilskuddet med 3,6 millioner kroner fra 2025 som følge av uteglemt helårseffekt i statsbudsjett grunnet virkning av redusert kontantstøtteperiode fra 1. august 2024.

Økonomisk bærekraft

- Tiltakene som ble vedtatt i kommunestyret i saken om økonomisk bærekraft, er innarbeidet i forslaget til handlings- og økonomiplan.
- De ulike tiltakene er innarbeidet i driftsbudsjettet for hvert enkelt hovedutvalg/programområde.
- Det forventes at effekten av tiltakene vil være på 116 millioner kroner i 2025 og at de siste drøye 60 millionene gir effekt i 2026.

Innsparingstiltak

P01 Fjerne lokale moderasjonsordninger i SFO

P01 Reduksjon åpningstid SFO

P02 Fjerne lokale moderasjonsordninger i barnehage

P02 Prøveprosjekt for styrket bemanning i barnehager avvikles

P02 Sentralt opptak barnehage

Sum Innsparingstiltak

Netto driftsresultat (oppdatert)

Her betyr minus overskudd

	2025	2026	2027	2028
Netto driftsresultat	- 179.701'	- 219.283'	- 156.612'	- 156.859'

- Oppdaterte tall viser nå et samlet netto driftsresultat i planperioden på 713 millioner kroner.
- Dette utgjør i gjennomsnitt 1,82 prosent av totale inntekter.
- Driftsresultatet ligger dermed rundt kravet til sunn kommuneøkonomi på 1,75 prosent.
- Resultatet viser likevel en avtakende tendens de to siste årene i perioden, og vil ikke være tilstrekkelig til å finansiere både egenfinansiering av investeringer og avsetning til selvkostfond vann og avløp.

Minimumskrav i 2025: Balanse

- Programområdene har fått budsjetttrammer tilpasset dagens drift pluss demografi og fratrukket vedtatte innsparingstiltak.
- Kravet til alle programområdene er at de som minimum skal gå i balanse neste år.
- Ved behov skal det iverksettes tiltak for å holde budsjettene

Mobilisering av drammenssamfunnet

- Drammen står overfor komplekse samfunnsutfordringer som kommuneorganisasjonen ikke kan løse alene.
- Det finnes masse ressurser, kunnskap og også ønske om å bidra til å løse utfordringene i drammenssamfunnet.
- Samfunnsutfordringene krever at det jobbes på nye måter.
- Kommunen må bli bedre til å fasilitere prosesser, koble og utløse ressurser, både i den enkelte innbygger og i frivillige organisasjoner.

Sosial bærekraft: Sammen skaper vi velferd

• Hovedutfordringer i Drammen:

- oppvekst- og levekår
- utenforskap
- sosiale forskjeller og konsekvensen av det
- for mange utenfor arbeid og utdanning
- helserelatert adferd, levevaner

• Prioriterte satsingsområder:

- trygge og attraktive lokalsamfunn
- aldersvennlig samfunn
- god oppvekst og utdanning
- sosial utjevning – inkludering og samfunnsdeltakelse
- mangfold som ressurs
- levevaner og fysisk aktivitet
- vold- og kriminalitetsforebygging

Økonomisk bærekraft: Sammen skaper vi utvikling og vekst

• Hovedutfordringer i Drammen:

- redusert økonomisk handlingsrom
- for stor andel av befolkningen i arbeidsfør alder er utenfor arbeid

• Prioriterte satsingsområder:

- bærekraftig vekst og verdiskapning
 - nærings-, samfunns-, by- og stedsutvikling og arealplanlegging
 - vekst i befolkning, arbeidsplasser og bolig
 - flere i arbeid/kampen om arbeidstakerne
- attraktivitet
- økonomisk omstilling og tydelig prioritering i kommuneorganisasjonen

Miljømessig bærekraft: Sammen skaper vi et grønnere Drammen

• Hovedutfordringer i Drammen:

- klimaendringer
- tilstanden i Oslofjorden og Drammenselva
- støy og lokal forurensning
- truet naturmangfold
 - arealendringer

• Prioriterte satsingsområder:

- ivareta klima- og naturhensyn i kommunens planlegging
- redusere klimagassutslipp
- energiomstilling i drammenssamfunnet
- håndtere lokale miljøutfordringer
- håndtere klimaendringer og klimarisiko
- bevare naturen og beskytte økosystemene

Klima

- Klimakapittelet i årets handlings- og økonomiplan er bygget opp annerledes enn tidligere.
- Klimatiltakene og hvordan det jobbes med den miljømessige bærekraften omtales nå under hvert enkelt hovedutvalgsområde.
- Der beskrives både utfordringsbildet og hvilke satsinger som gjennomføres i regi av de ulike tjenestene.

Klima

Kommunestyret har ambisjoner om at Drammen skal bli et sirkulært lavutslippssamfunn, det vil si et samfunn med lave klimagassutslipp, der man har minimert behovet for å ta ut nye ressurser gjennom å bruke ressursene best mulig og lengst mulig.

Klimastrategi for Drammen 2030 ble vedtatt av kommunestyret i mars 2023. Der er det satt mål om å redusere klimagassutslippene innenfor Drammens geografiske grenser med 55 prosent innen 2030 i forhold til 2009, og å bli en foregangskommune på sirkulærøkonomi innen 2030.

For å nå klimamålene for drammenssamfunnet må alle bidra. Kommunen skal gå foran og vise vei, men det er også avgjørende at næringsliv, akademia, innbyggere og frivillighet spiller på lag og gjennomfører klimatiltak.

Slik lykkes vi

Fokus på **hvordan vi løser oppgavene**, både i organisasjonen og i samhandling med innbyggere og privat og frivillig sektor.

Innovasjonsstrategien: Systematisk arbeid for å finne nye løsninger på komplekse utfordringer og samtidig frigjøre ressurser.

I en tid med knapphet på ressurser er det viktig å vurdere **forholdet mellom ressursinnsatsen og resultatene** vi oppnår.

Vurdere om det vil gi større effekt å **rette innsatsen mot løsninger som treffer** dem som trenger det mest.

Budsjettendringer - P01

- P01 Skole
 - Kommunedirektøren foreslår å redusere demografinedtrekket med 12,5 millioner kroner.
 - For skolesektoren skjer endringene i antall klasser ved oppstart av nytt skoleår og ikke ved overgang fra ett år til et annet.
 - For at skolesektoren fortløpende skal klare å tilpasse seg synkende elevtall endres derfor demografinedtrekket fra kalenderår til skoleår, og det betyr i 2025 en reell styrking med 12,5 millioner kroner sammenlignet med tidligere års praksis.

Budsjettendringer - P02 og P05

- P02 Barnehage
 - Budsjettet styrkes med 23 millioner kroner for å finansiere kjøp av plasser for ikke-rettighetsbarn i private barnehager.
- P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne
 - Budsjettet styrkes med 34 millioner kroner, hovedsakelig for å tilpasse budsjetttrammene til den vedtatte aktiviteten i 2024.

Budsjettendringer - P06 og P08

- P06 Hjemmetjenester og institusjon
 - Budsjettet styrkes med midler til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) med 10 millioner kroner, i tillegg til demografikompensasjonen.
- P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig
 - Økonomisk sosialhjelp har et stort merforbruk i 2024 på 15-20 millioner kroner. Tilnærmet samme nivå må forventes i 2025 og for å finansiere dette må tjenesten selv klare å redusere kostnadene med 10 millioner, og i tillegg styrkes området med 10 millioner kroner.

Budsjettendringer - P09 og P11

- P09 Kultur, idrett og frivillighet
 - Budsjettet styrkes med 4 millioner kroner til fritidskontakter, for å dekke vedtaksnivået som er gjeldende i 2024.
- P11 Infrastruktur og samferdsel
 - Budsjettet styrkes med 5 millioner kroner i 2026 for å kompensere bortfall av inntekter fra parkeringsplassen på Waagårdsløkka når sykehuset flytter til Brakerøya høsten 2025.
 - Kompensasjon for driftskostnader i forbindelse med overtakelse av ferdigstilte anlegg på 2,4 millioner kroner.
 - Etablering av snødeponi 0,95 millioner kroner.

De ti største investeringsprosjektene i handlings- og økonomiplanperioden

Tiltak	2025	2026	2027	2028	Sum 25-28
KK P12 Vann og avløp	250.000'	300.000'	300.000'	300.000'	1.150.000'
DEKF P06 Krokstad sykehjem	27.000'	441.000'	397.000'	49.500'	914.500'
KK P12 Nytt avløpsrenseanlegg (Nordbykollen)	16.000'	30.000'	118.980'	330.000'	494.980'
KK P12 Transportsystem til regionalt renseanlegg	25.000'	35.000'	115.000'	315.000'	490.000'
KK P11 Bybrua	333.000'	118.000'			451.000'
DEKF P01 Veiavangen skole	30.000'	90.000'	190.000'	132.200'	442.200'
KK P11 Vei	56.000'	56.000'	56.000'	56.000'	224.000'
DEKF P05 Nye boenheter		67.000'	67.000'	68.000'	202.000'
KK P06 Inventar og utstyr	23.000'	17.000'	17.000'	57.000'	114.000'
P14 Digitalisering	21.100'	21.100'	21.100'	18.100'	81.400'
Sum investeringer (alle tiltak i HØP 2025-28)	1.218.650'	1.539.750'	1.589.930'	1.719.650'	6.067.980'

Disposisjonsfondet

	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo pr. 01.01.	574.502'	266.282'	226.247'	206.936'	108.826'
Bruk av disposisjonsfond		- 40.035'	- 19.311'	- 98.110'	- 105.581'
HØP 2024-27 – bruk	- 157.949'				
1. tertial 2024 – bruk	- 10.571'				
2. tertial 2024 – bruk forslag	- 1.700'				
Årsoppgjør: Bruk prognose forverring årsresultat	- 138.000'				
Prognose saldo pr. 31.12.	266.282'	226.247'	206.936'	108.826'	3.245'
Generell reserve (3% av brutto driftsinntekter)	271.751'	288.752'	291.119'	292.923'	295.694'
«Rentesikringsfond» (1% av brutto lånegjeld)	98.774'	103.036'	109.740'	116.958'	127.458'
«Eier-risikofond»	20.000'	20.000'	20.000'	20.000'	20.000'
Handlingsreglenes reservekrav pr. 31.12.	390.525'	411.788'	420.859'	429.881'	443.153'
Avvik fra handlingsreglenes krav	- 124.244'	- 185.542'	- 213.923'	- 321.056'	- 439.909'
Disposisjonsfondet i prosent av brt. driftsinnt.	2,9%	2,4%	2,1%	1,1%	0,0%

Disposisjonsfondet (oppdatert)

	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo pr. 01.01.	574.502'	407.008'	450.086'	516.335'	498.719'
Avsetning/bruk av disposisjonsfond		43.078'	66.249'	- 17.616'	- 26.146'
HØP 2024-27 - bruk	- 157.949'				
1. tertial 2024 - bruk	- 10.571'				
2. tertial 2024 - bruk forslag	- 1.700'				
Årsoppgjør: Prognose forbedring årsresultat	2.726'				
Prognose saldo pr. 31.12.	407.008'	450.086'	516.335'	498.719'	472.573'
Generell reserve (3% av brutto driftsinntekter)	271.751'	291.247'	293.686'	295.338'	298.077'
«Rentesikringsfond» (1% av brutto lånegjeld)	98.774'	103.036'	109.740'	116.958'	127.458'
«Eier-risikofond»	20.000'	20.000'	20.000'	20.000'	20.000'
Handlingsreglenes reservekrav pr. 31.12.	390.525'	414.283'	423.426'	432.296'	445.536'
Avvik fra handlingsreglenes krav	16.483'	35.803'	92.009'	66.423'	27.037'
Disposisjonsfondet i prosent av brt. driftsinnt.	4,5%	4,6%	5.3%	5,1%	4,8%

Forutsetninger for utvikling i disposisjonsfondet

	2024	2025	2026	2027	2028
Prognose saldo pr. 31.12.	266.282'	226.247'	206.936'	108.826'	3.245'
Avvik fra handlingsreglenes krav	- 124.244'	- 185.542'	- 213.923'	- 321.056'	- 439.909'
Disposisjonsfondet i prosent av brt. driftsinnt.	2,9%	2,4%	2,1%	1,1%	0,0%

	2024	2025	2026	2027	2028
Prognose saldo pr. 31.12.	407.008'	450.086'	516.335'	498.719'	472.573'
Avvik fra handlingsreglenes krav	16.483'	35.803'	92.009'	66.423'	27.037'
Disposisjonsfondet i prosent av brt. driftsinnt.	4,5%	4,6%	5,3%	5,1%	4,8%

- 1** Økte inntekter disponeres til å bedre driftsresultatet.
- 2** Alle vedtatte innsparingstiltak gir full effekt.
- 3** Tjenestene holder driften innenfor budsjettammene.

**DRAMMEN
KOMMUNE**
- et godt sted å leve

Hovedutvalgene

- Innsparingstiltak
- Nye tiltak

Hovedutvalget for oppvekst og utdanning

Hovedutvalget for oppvekst og utdanning

Programområde

P01 Skole

P02 Barnehage

P03 Forebyggende tjenester

Innsparingstiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P01 Fjerne lokale moderasjonsordninger i SFO	- 3.000'	- 3.000'	- 3.000'	- 3.000'
P01 Reduksjon åpningstid SFO	- 750'	- 1.500'	- 1.500'	- 1.500'
P02 Fjerne lokale moderasjonsordninger	- 4.500'	- 4.500'	- 4.500'	- 4.500'
P02 Prøveprosjekt for styrket bemanning i barnehager avvikles	- 500'	- 1.000'	- 1.500'	- 2.000'
P02 Sentralt opptak i barnehage	- 1.000'	- 2.500'	- 2.500'	- 2.500'
Sum innsparingstiltak	- 9.750'	- 12.500'	- 13.000'	- 13.500'

Nye tiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P02 Ikke-rettighetsbarn i drammensbarnehagene	23.000'	23.000'	23.000'	23.000'
P03 Avlønning fosterhjemforeldre	1.000'	1.000'	1.000'	1.000'
Sum nye tiltak	24.000'	24.000'	24.000'	24.000'

Investeringsbudsjett - Drammen Eiendom KF

Tiltak	2025	2026	2027	2028	Sum 25-28
P01 Etablering av skolekjøkkenpaviljonger, Krokstad skole			15.000'		15.000'
P01 Oppgradering bygningsmassen	12.400'	12.400'	12.400'	12.400'	49.600'
P01/02 Universell utforming skole og barnehage	1.000'	1.000'	1.000'	1.000'	4.000'
P01 Veiavangen ungdomsskole	30.000'	90.000'	190.000'	132.200'	442.200'
P02 Oppgradering bygningsmassen	3.000'	3.000'	3.000'	3.000'	12.000'
P02 Optimalisere eksisterende areal i barnehagene	4.000'	4.000'			8.000'
Sum Drammen Eiendom KF	50.400'	110.400'	221.400'	148.600'	530.800'

Hovedutvalget for helse og omsorg

Hovedutvalget for helse og omsorg

Programområde

P04 Helse

P06 Hjemmetjenester og institusjon

Innsparingstiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P06 Endring i praksis ved tildeling og koordinering av tjenester	- 9.750'	- 16.250'	- 16.250'	- 16.250'
P06 Nedtrekk demografikompensasjon 2025	- 20.000'	- 30.000'	- 40.000'	- 50.000'
Sum innsparingstiltak	- 29.750'	- 46.250'	- 56.250'	- 66.250'

Nye tiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P04 Helsetjenestens driftsorganisasjon for nødnett	400'	400'	400'	400'
P04 Norsk helsenett	700'	700'	700'	700'
P06 Styrke BPA	10.000'	10.000'	10.000'	10.000'
Sum nye tiltak	11.100'	11.100'	11.100'	11.100'

Investeringsbudsjett - Drammen Eiendom KF

Tiltak	2025	2026	2027	2028	Sum 25-28
P06 Gulskogen omsorgsboliger	5.000'				5.000'
P06 Konnerud (HDO)	3.000'				3.000'
P06 Krokstad sykehjem	27.000'	441.000'	397.000'	49.500'	914.500'
P06 Oppgradering bygningsmassen	8.000'	8.000'	8.000'	8.000'	32.000'
P06 Solberglia sykehjem (HDO)	27.500'	27.500'			55.000'
Sum Drammen Eiendom KF	70.500'	476.500'	405.000'	57.500'	1.009.500'

Hovedutvalget for arbeid, aktivitet og inkludering

Hovedutvalget for arbeid, aktivitet og inkludering

Programområde

P05 Mennesker med nedsatt
funksjonsevne

P07 Rus og psykisk helse

P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

Sammen skaper vi utvikling og vekst - prioriterte innsatsområder

- For å lykkes med ambisjonene har hovedutvalget to prioriterte innsatsområder:
 - Flere i arbeid eller over på varige økonomiske ordninger
 - Tjenesteutvikling og boligutvikling for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Tabell som viser antall tjenestemottakere som har behov for et varig botilbud fordelt i henhold til ny boform struktur	sum total	Boform 1- Bo i leilighet / bolig	Boform 2- Bo i nærhet til base	Boform 3- Bo i nærheten av samlokaliserte boliger med base	Boform 4- Bo i samlokaliserte bolig med base	Boform 5 - Botilbud med forsterkede tiltak
Kjøp som vurderes tatt hjem	28			1	27	
Kjøp som ikke bør leveres i egen regi	8					8
Antall med registrert søknad om heldøgnsbolig fordelt på boform	28		1	6	21	
Tjenestemottakere over 18 år som ikke har søkt men som det er kartlagt boform behov for	45	1	3	9	32	
ungdom i alderen 15-17 år med eksisterende tjenester/ kartlagt fremtidig bo-behov	36	12	4	6	14	

Innsparingstiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P05 Endring av praksis ved tildeling og koordinering av tjenester	- 3.900'	- 6.500'	- 6.500'	- 6.500'
P05 Redusere kjøp av eksterne tjenester	- 5.000'	- 10.000'	- 10.000'	- 10.000'
P07 Endring av praksis ved tildeling og koordinering av tjenester	- 1.350'	- 2.250'	- 2.250'	- 2.250'
P08 Redusere økonomisk sosialhjelp	- 10.000	- 10.000	- 10.000	- 10.000
Sum innsparingstiltak	- 20.250'	- 28.750'	- 28.750'	- 28.750'

Nye tiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P08 Kompensasjon økte sosialhjelpkostnader	10.000'	10.000'	10.000'	10.000'
P05 Tilpasning til prognose 2024	34.000'	34.000'	34.000'	34.000'
P05 Økt satsing på varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA)	1.000'	1.250'	1.500'	1.750'
Sum nye tiltak	45.000'	45.250'	45.500'	45.750'

Investeringsbudsjett - Drammen Eiendom KF

Tiltak	2025	2026	2027	2028	Sum 25-28
P05 Bygge på/bygge om leiligheter ved Granstad/omdisponere bruk av bygg				35.000'	35.000'
P05 Etablere dag/aktivitetssenter – kjøp/leie				65.000'	65.000'
P05 Korsveien 68 – botilbud med base (HDO)	42.000'	10.500'			52.500'
P05 Nye boenheter		67.000'	67.000'	68.000'	202.000'
P05 Oppgradering av bygningsmassen	2.000'	2.000'	2.000'	2.000'	8.000'

Investeringsbudsjett - Drammen Eiendom KF

Tiltak	2025	2026	2027	2028	Sum 25-28
P07 Forsterkede boliger og baser (HDO)	17.000'	20.000'	20.000'	20.000'	77.000'
P07 Kjøp av boliger (4 frittstående)				13.000'	13.000'
P07 Nedre Eik går – fase 3 byggetrinn 1				7.000'	7.000'
P07 Oppgradering av bygningsmassen	2.000'	2.000'	2.000'	2.000'	8.000'
P08 Kommunale boliger	12.650'	12.650'	12.650'	12.650'	50.600'
P08 Oppgradering av bygningsmassen	13.200'	13.200'	13.200'	13.200'	52.800'
Sum Drammen Eiendom KF	88.850'	127.350'	116.850'	237.850'	570.900'

Hovedutvalget for kultur, idrett, frivillighet og byliv

Hovedutvalget for kultur, idrett, frivillighet og byliv

Programområde

P09 Kultur, idrett og frivillighet

P10 Medvirkning og lokaldemokrati

Innsparingstiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P10 Rammekutt administrative funksjoner	- 300'	- 800'	- 800'	- 800'
Sum innsparingstiltak	- 300'	- 800'	- 800'	- 800'

Nye tiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P09 Støttekontakt	4.000'	3.000'	2.000'	1.000'
Sum innsparingstiltak	4.000'	3.000'	2.000'	1.000'

Investeringsbudsjett - kommunekassen

Tiltak	2025	2026	2027	2028	Sum 25-28
P09 Gravplasser	2.500'	2.500'	2.500'	2.500'	10.000'
P09 Kirken	7.500'	7.500'	7.500'	7.500'	30.000'
P09 Kjøleanlegg Vassenga	6.000				6.000'
P09 Kunstgress	8.000'	8.000'	8.000'	8.000'	32.000'
P09 Lokaler og arenaer til kultur og frivillighet	10.000'	5.000'			15.000'
P09 Maskiner, inventar og utstyr	8.800'	8.800'	8.800'	8.800'	35.200'
P09 Oppgradering arena, anlegg og natur	5.000'	5.000'	5.000'	5.000'	20.000'
P09 Sikring av friluftsdammer	2.000'	2.000'	2.000'	2.000'	8.000'
Sum Drammen kommunekasse	49.800'	38.800'	33.800'	33.800'	156.200'

Hovedutvalget for tekniske tjenester

Hovedutvalget for tekniske tjenester

Programområde

P11 Utbygging og samferdsel

P12 Vann og avløp

P13 Arealplan, klima og miljø

Nye tiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P12 Gebyrøkning avløp	- 6.652'	- 47.912'	- 65.168'	- 42.005'
P12 Gebyrøkning vann	- 6.408'	51.040'	88.044'	- 6.331'
P12 Kjøp av vann Glitrevannverket	10.100'	10.100'	10.100'	10.100'
P11 Flytting av sykehus redusert p-inntekter		5.000'	5.000'	5.000'
P11 Korrigering av for høyt budsjetterte automatinntekter for 2024	1'	1'	1'	1'
Nye anlegg driftskonsekvenser	2.400'	2.900'	3.400'	3.900'
Snødeponi	950'	950'	950'	950'
Utvidet feiing av gater med mye trafikk	130'	130'	130'	130'
Deflator – prisstigning vann	2.680'	2.680'	2.680'	2.680'
Deflator – prisstigning avløp	3.951'	3.951'	3.951'	3.951'
Sum nye tiltak	7.152'	28.840'	49.088'	- 21.624'

Gebyrer og betalingssetser

- Forslag til gebyrøkning de neste årene:

	<u>Vann</u>	<u>Avløp</u>
• 2025	11,5 prosent	14,0 prosent
• 2026	11,5 prosent	11,0 prosent
• 2027	5,0 prosent	10,0 prosent
• 2028	2,0 prosent	10,0 prosent

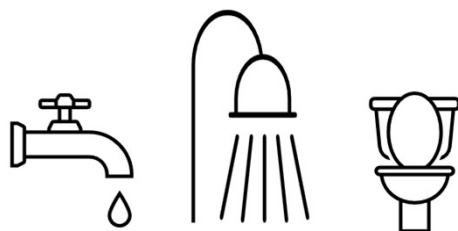
- Prognosen viser et akkumulert underskudd for vann- og avløpstjenestene på 102 millioner kroner ved utgangen av 2024, og dette vil være dekket inn for vann i 2027 og avløp i 2028.

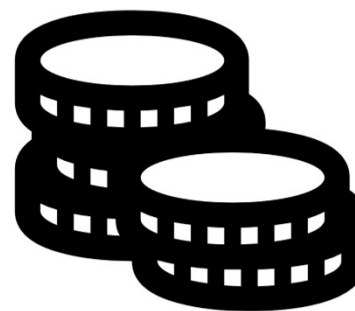
Dette betyr gebyrøkningen for en gjennomsnittsfamilie i Drammen

2,15 personer

Forbruk tilsvarende
gjennomsnittet

Årlig gebyrøkning
på 1400 kroner
(117 kr. pr. måned)

For en husstand på
fire personer med
gjennomsnittlig
forbruk blir den
årlige gebyr-
økningen
på 2326 kroner
(194 kr. pr. måned)

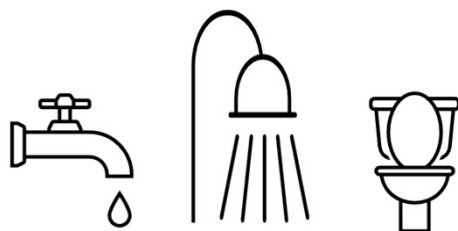
Dette betyr gebyrøkningen for en gjennomsnittsfamilie i Drammen

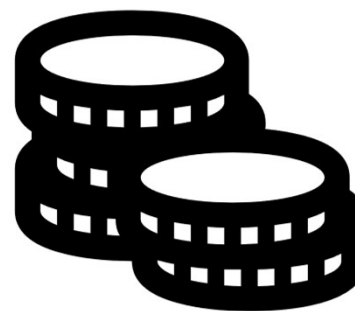
... når merverdiavgiften senkes fra 25 til 15 prosent på vann- og avløpstjenester

2,15 personer

Forbruk tilsvarende
gjennomsnittet

Årlig gebyrøkning
på **753** kroner
(**63** kr. pr. måned)

For en husstand på
fire personer med
gjennomsnittlig
forbruk blir den
årlige gebyr-
økningen
på **934** kroner
(**78** kr. pr. måned)

Investeringsbudsjett - kommunekassen

Tiltak	2025	2026	2027	2028	Sum 25-28
P11 Anlegg for andre netto	20.000'	20.000'	20.000'		60.000'
P11 Batteriøya	3.000'	9.000'			12.000'
P11 Bybrua	333.000'	118.000'			451.000'
P11 Flomsikring	7.000				7.000'
P11 Kollektiv (leskur mm.)	3.000'	3.000'	3.000'	3.000'	12.000'
P11 Maskiner, biler, utstyr og inventar	6.000'	6.000'	6.000'	6.000'	24.000'
P11 Oppgradering av parkeringsautomater	1.000'	500'			1.500'
P11 Oppgradering av lekeplasser	10.000'	10.000'	10.000'	10.000'	40.000'
P11 Oppgradering av parker og grøntområder	10.000'	10.000'	10.000'	10.000'	40.000'
P11 Samarbeid med andre utbyggere	20.000'	20.000'	20.000'	20.000'	80.000'
P11 Sykkelplan	17.000'	17.000'	17.000'	17.000'	68.000'
P11 Trafikksikkerhetstiltak/trygge skoleveier	20.000'	20.000'	20.000'	18.000'	78.000'

Investeringsbudsjett - kommunekassen

Tiltak	2025	2026	2027	2028	Sum 25-28
P11 Universell utforming	2.000'	2.000'	2.000'	2.000'	8.000'
P11 Utbedring av støttemurer langs elva	38.000'				38.000'
P11 Vei	56.000'	56.000'	56.000'	56.000'	224.000'
P12 Nytt avløpsrenseanlegg Nordbykollen	16.000'	30.000'	118.980'	330.000'	494.980'
P12 Transportsystem til regionalt renseanlegg	25.000'	35.000'	115.000'	315.000'	490.000'
P12 Vann og avløp	250.000'	300.000'	300.000'	300.000'	1.150.000'
P13 Etterdrift avfalldeponi Mile	700'				700'
P13 Septikanlegg indre Drammensfjord	500'	1.300'			1.800'
Sum Drammen kommunekasse	838.200'	657.800'	697.980'	1.087.000'	3.280.980'

Formannskapet

Formannskapet

Programområde

P14 Ledelse, styring og administrasjon

P15 Samfunnssikkerhet

P16 Næringsutvikling

P18 Politisk styring

P19 Sentrale poster

Innsparingstiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P01 Sommerskolen – omgjøring til tilskuddsordning	- 750'	750'	750'	750'
P14 Fjerne subsidiering av kantine rådhuset	- 1.100'	- 1.100'	- 1.100'	- 1.100'
P14 Rammekutt administrative funksjoner	- 7.700'	- 12.200'	- 12.200'	- 12.200'
P18 Reduksjon i antall stemmekretser	- 1.000'		- 1.000	
P18 Reduksjon i bevertning	- 200'	- 200'	- 200'	- 200'
P18 Reduksjon i antall møter	- 100'	- 100'	- 100'	- 100'
P18 Reduksjon i godtgjøring til folkevalgte	- 700'	- 700'	- 700'	- 700'
Sum innsparingstiltak	- 11.550'	- 15.050'	- 16.050'	- 15.050'

Nye tiltak

Programområde	HØP 2025	HØP 2026	HØP 2027	HØP 2028
P15 Avsetning pensjonsforpliktelser DRBV	5.000'	5.000'	5.000'	5.000'
P18 Eldreombud	900'	1.200'	1.200'	1.200'
P18 Lønnskompensasjon politikergodtgjøringer	600'	600'	600'	
Sum nye tiltak	6.500'	6.800'	6.800'	6.200'

**DRAMMEN
KOMMUNE**
- et godt sted å leve